

RITMO-arven (aka RITMOs “legacy”)

Notat, oppdatert 1.9.2022

Bakgrunn

Som del av midtveisevalueringen må RITMO presentere en plan for hvordan senteraktiviteten i sin nåværende form skal avsluttes, hvordan prosjekter som løper ut over kontraktperioden (2017-2027) skal organiseres, og hvordan UiO har tenkt å hente ut langsiktige gevinster fra senterets aktivitet. Midtveisrapporten skal leveres 1. mars 2023, så hovedelementene må avklares i løpet av høsten 2022.

Retningslinjer

Forskningsrådet sier følgende om sentrenes etterliv i [Vitenskapelig rettede forskningsentre - Krav og retningslinjer](#) (datert 30.6.21):

- For å sikre senterledelsen og de ansatte i senteret forutsigbarhet for perioden etter at Forskningsrådets støtte avsluttes, skal vertsinstitusjonen utarbeide planer for sin eventuelle støtte til senteret for de første 3 årene etter at Forskningsrådets senterstøtte avsluttes.
- Planen skal bl.a. inneholde en eventuell økning av antall faste stillinger på senterets forskningsområde og planer for videreføring av den beste forskningen.
- Planen skal foreligge til, og inngå i, midtveisevalueringen.

Lignende punkter er nevnt i dokumentet [Politikk for eksternfinansierte sentre](#) ved UiO, vedtatt av Universitetsstyret 3/2019:

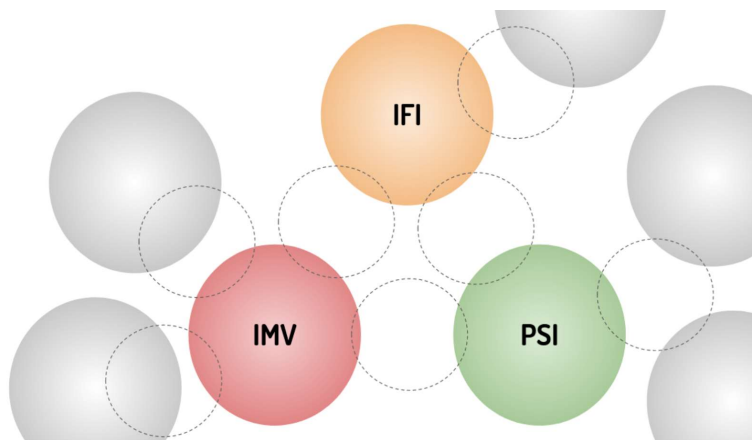
- Senteret forventes å benytte senterperioden til å bygge opp ekstern finansiert aktivitet som det viktigste elementet i videreføringen av senteret.
- De involverte institutter styrker fagområdene involvert ved at en eller flere (dog definert) faste vitenskapelige stillinger lyses ut i senterets virkeperiode. Stillingene dekkes av senteret i senterets levetid. Deretter dekkes dette av instituttet.
- Fakultet bør vurdere tildeling av driftsmidler i en periode etter utløp av senterperioden, for å sikre en gradvis overgang til eksternt finansiert drift av senteret

RITMO har tatt utgangspunkt i disse føringene i utarbeidelsen av konkrete forslag for overgangsperioden og senterets etterliv.

Veivalg

RITMO-ledelsen har bestemt seg for å ikke forsøke å videreføre senteret i sin nåværende form etter senterstutt. Selv om vi har lyktes med å etablere og holde i gang et senter på tvers av UiOs organisatoriske struktur vil det i praksis være vanskelig å fortsette med en lignende organisering uten en stabil SFF-finansiering i bunn. Det er heller ikke realistisk å søke om et nytt SFF umiddelbart etter RITMOs avslutning. Mange av de sentrale personene i senteret vil gå av eller nærme seg pensjonsalder i løpet av tiårsperioden etter RITMO, så en ny senterøknad ville i tilfelle ha måttet basere seg på andre personer og konstellasjoner. Flere av de yngre fastvitenskapelige ansatte er interessert i å utforske dette på sikt, men ønsker å slutføre RITMOs arbeid og aktiviteter først.

Konklusjonen er at vi ser det som mer formålstjenlig å utvikle et nettverksbasert samarbeid basert på (hovedsakelig) bilaterale relasjoner mellom instituttene. Organisasjonisk vil dermed RITMO opphøre å eksistere etter senterstutt og de fast ansatte vil tilbakeføres til sine respektive institutter. Det faglige samarbeidet vil imidlertid fortsette og vi håper at det vil etableres flere mindre forskningsgrupper knyttet til prosjekter og laboratorier. Disse vil være organisert i en nettverksmodell hvor de tre instituttene knyttes sammen på ulike måter (se skisse under). Vi ser også at nye partnere kommer til og at RITMO kan fungere som en katalysator for utvidelse av nettverkene og prosjektene også utenfor de tre instituttene som er med i satsingen.

En slik modell vil være både fleksibel og dynamisk, men også mer sårbar enn en felles organisatorisk enhet. Den krever at det er et tilstrekkelig antall fast vitenskapelige ansatte som kan samarbeide. Ettersom mange sentrale RITMO-personer kommer til å nærme seg pensjonsalder ikke alt for lenge etter RITMOs avslutning, er rekruttering i nye faste stillinger sentralt for å sikre at RITMOs forskningsprofil ikke forsvinner fra de tre instituttene. Vi tror at en kombinasjon av nye hele stillinger på instituttene samt noen nye delte stillinger vil være et strategisk grep for å sikre både faglig sterke miljøer og formelle (bilaterale) bånd mellom instituttene. I tillegg bør det ses på muligheten for sammenslåing

av deler av den felles laboratorieaktiviteten som vil være bygget opp gjennom mer enn ti år med tett samarbeid.

Tidslinje

RITMO startet opp 1. oktober 2017 og har en kontrakt med Forskningsrådet som løper ut 30. september 2027, gitt at midtveisevalueringen går godt. Det første året ble hovedsakelig brukt på administrative oppgaver og flytteprosessen. Den faglige aktiviteten startet i praksis i september 2018. Rekrutteringen i fase 2 er lagt opp slik at alle senterfinansierte rekrutteringsstillinger skal avsluttes innen sommeren 2027. Det vil antagelig være noen som av ulike grunner får forlengelser. Det vil trolig også være nye prosjekter som startes opp i fase 2 som vil løpe utover senterperioden. I tillegg kommer det administrative etterarbeidet, dataarkivering, flytting av kontorer og lab'er, med mer. Vi foreslår derfor en tidslinje frem til sommeren 2030:

- Oktober 2017: Senterstart
- September 2018: Innflytting og start av faglig aktivitet
- November 2018: Oppstartskonferanse
- Oktober 2022: Start av fase 2
- Mai 2027: Avslutningskonferanse
- September 2027: Formell avslutning av senteret
- Oktober 2027: Oppstart overgangsperiode
- Juni 2030: Avslutning overgangsperiode

En slik tidslinje (som skissert under) vil sikre en nødvendig avslutning av pågående RITMO-aktiviteter og en god innfasing ved de respektive instituttene. Ikke minst vil det sikre at de fast vitenskapelig ansatte får tilstrekkelig tid til å "høste fruktene" av senterets aktiviteter gjennom å gjøre ferdig publikasjoner og datasett og å utvikle nye prosjekter og samarbeidsflater.

Overgangsperioden

Tanken er at senteret kjører med full aktivitet frem til sommeren 2027 og avslutter med en internasjonal konferanse. Det vil være naturlig å anta at aktiviteten i overgangsperioden blir betydelig mindre, og fokusert på gevinstrealisering og en smidig innfasing. Det vil også bli

viktig å identifisere potensiale for nye forskningssatsinger med utgangspunkt i RITMOs resultater. Det er imidlertid flere punkter som må avklares for overgangsperioden.

Kontorsituasjonen

Det vil antagelig være betydelig færre ansatte i senteret i overgangsperioden. Noen av de fastvitenskapelige har signalisert at de ønsker å flytte tilbake til sine institutter, mens andre ønsker å beholde kontor i Harald Schjelderups hus (HSH). En modell kan være at RITMO gradvis flytter ut av 2. etasje i HSH og samler seg i 1. etasje. Det vil sikre samlokalisering for de gjenværende forskerne samt nærhet til lab'ene. Etter hvert som rekruttene i senteret blir ferdige med sine prosjekter, vil behovet for arealer også i 1. etasje reduseres.

Ledelse og administrasjon

Med sin tredeling er RITMO en kompleks organisasjon og det vil være nødvendig å ha en formell ledelse og effektiv administrasjon for å sikre en god overgangsperiode. Det mest nærliggende er at senterleder og nestleder fortsetter i sine funksjoner i overgangsperioden. Man kunne tenke seg at andre tok over ledelsen i denne fasen, men gitt at målet med arbeidet er avslutning og innfasing, vil det totalt sett trolig være formålstjenlig at de som har ledet senteret helt fra initiering av søknadsprosessen også holder i avslutningen. Det vil være viktig å sikre at senterleder og nestleder får tilstrekkelig tid til å avslutte egne prosjekter og "høste" resultater av senterets faglige aktivitet i denne perioden. Det vil derfor være helt nødvendig å beholde en administrativ ressurs som kan ta hånd om alle administrative oppgaver som vi vet vil komme.

Vi ser også at det vil være nødvendig å jobbe aktivt for å sikre videre drift av labvirksomheten (se eget punkt under). Vi foreslår derfor å inkludere en lableder i lederteamet for å koordinere helheten. Det vil også være sentralt å beholde de to ingeniørene knyttet til fourMs og Front-lab'ene.

Vi ser altså for oss følgende ledelse og administrasjon i overgangsperioden 2027-2030:

- Leder: Alexander Refsum Jensenius
- Nestleder: Anne Danielsen
- Egen lableder?
- Administrativ leder: Anne Cathrine Wesnes
- Labingeniør: Rahul Agrawal
- Labingeniør: Kayla Burnim

RITMOs styre avvikles også ved senterstutt i 2027, men vi anbefaler at det opprettes en styringsgruppe med samme oppbygning for å ivareta en god dialog mellom instituttene i løpet av overgangsperioden. Styringsgruppen vil bestå av:

- HFs forskningsdekan (leder)
- IMVs instituttleder
- PSIs instituttleder
- IFIs instituttleder
- RITMOs overgangsperiodeleder (observatør)
- RITMOs administrative leder (sekretær)

Ettersom alle formelle funksjoner da vil være flyttet tilbake til instituttene, vil styringsgruppen kun fungere som et diskusjonsforum.

Fra senter til nettverk

Det vil være nødvendig å opprettholde noen faglige møteplasser i overgangsperioden, men betydelig nedskalert fra dagens omfattende aktivitet. Vi ser for oss følgende faste aktiviteter:

- Onsdagstreff: De ukentlige lunsjseminarene ("Food & Paper") oppleves som et samlende punkt for senteret og er også en anledning til å gi kortfattet informasjon til staben om hva som skjer ("Admin Corner"). Vi ønsker å opprettholde dette møtepunktet i overgangsperioden.
- Prosjekt-, lab- og forskningsgruppemøter: Regelmessige prosjekt-, lab- og gruppemøter vil i stor grad overta den faglige aktiviteten som nå gjennomføres i cluster-møter. De tre lab-miljøene (ROBIN, FRONT, fourMs) hadde alle velfungerende møteplasser før RITMO og vil kunne ivareta faglig aktivitet knyttet til lab'ene også i sluttfasen. Det som er nytt er at vi ser labvirksomhet på kryss og tvers av de gamle labstrukturene. Det vil derfor være viktig å finne ut om det gir mening å slå sammen lab'er i fortsettelsen.
- Driftsmøter: Det er ikke sikkert det blir nødvendig å ha ukentlige ledergruppemøter og administrasjonsmøter som i dag. For å sikre drift, avvikling og utvikling vil det imidlertid være nødvendig med regelmessige driftsmøter for ledelse og administrasjon.
- RITMO Lecture: Vi ser for oss én årlig høyprofilert forelesning innenfor et av RITMOs kjerneområder.
- Sommerfest: Utviklingen av et stabilt alumni-nettverk vil være en viktig del av RITMOs etterliv og vi ser for oss at dette arrangeres som en årlig sommerfest for RITMOs alumni og venner.

Navn og profilering

Vi foreslår å opprettholde nettsider og profil ut overgangsperioden. Det vil antagelig bli mange gode publikasjoner som kommer ut på slutten av senterperioden eller i overgangsfasen og det er viktig å sikre at disse får god synlighet og blir knyttet til RITMOs "merkevare".

Planen er at overgangsperioden avsluttes sommeren 2030. Da vil nettsidene arkiveres, vi vil slutte å bruke navn og profil og den faglige aktiviteten videreføres på andre måter. Hvis instituttene ønsker det, kan evt. RITMO-merkevaren brukes videre i form av f.eks. en årlig "RITMO Lecture".

Faste stillinger

Nye faste stillinger er et av de viktigste grepene for å sikre videreføring og utvikling av RITMOs forskningstemaer. Noen av de fastvitenskapelige som gikk inn i RITMO har allerede sluttet av forskjellige grunner og flere vil gå av relativt kort tid etter overgangsperioden.

Delte stillinger har blitt trukket frem som et grep for å sikre formelle bånd mellom instituttene og videre faglig samarbeid. Vi foreslår at det tilsettes i tre delte stillinger:

- IFI-PSI - her er det et potensiale for å utvikle det eksisterende samarbeidet innenfor *computational neuroscience*.
- IFI-IMV - den delte stillingen mellom IFI og IMV ble ikke erstattet da Kristian Nymoen sluttet, og det er ønskelig å reetablere en stilling med fokus på musikkteknologi. Det er kanskje særlig aktuelt å se denne stillingen i relasjon til mulig undervisningssamarbeid knyttet opp mot master-programmet *Music, Communication and Technology*.
- PSI-IMV - samarbeidet mellom PSI og IMV har blitt vesentlig styrket gjennom RITMO og også her er det flere mulige samarbeidsflater, hvorav de mest nærliggende er knyttet til et evt. labsamarbeid, samt forskning og undervisning innenfor musikk og helse/velvære.

Alle instituttene har allerede erfaring med delte stillinger, så det administrative rammeverket og ledelsesforankring for å få til dette er allerede på plass. Det vil være flere aktuelle kandidater til disse tre stillingene fra RITMOs egne rekrutter, men også mange internasjonale kandidater.

I tillegg ser vi behov for at instituttene viderefører og helst styrker relevante miljøer med hele faste stillinger, og foreslår følgende:

- IMV: en stilling innenfor RITMOs tematiske kjerneområde (tverrfaglig rytmeforskning). Her vil det bli en avgang (Anne Danielsen) senest et par år etter overgangsperioden.
- PSI: to stillinger i kognitiv nevrovitenskap. Her vil det bli to avganger (Tor Endestad og Bruno Laeng) i løpet av eller kort tid etter at overgangsperioden er ferdig. Minst én av stillingene bør være knyttet til RITMOs tematiske satsing på rytme og temporal prediksjon.
- IFI: en stilling med RITMO-profil, f.eks. innen musikk og kunstig intelligens. Også her vil det bli en avgang (Jim Tørresen) noen år etter at overgangsperioden er over.

De fleste av disse stillingene bør annonseres mot slutten av senterperioden for å gjøre det mulig å beholde fremragende RITMO-forskere ved UiO. RITMO har satt av midler til å brofinansiere flere slike faste stillinger i de siste årene av senterets ordinære levetid (ut september 2027). Uten slike nye faste stillinger blir det vanskelig å sikre et videre godt faglig samarbeid, herunder utviklingen av nye samarbeidsprosjekter og en evt. ny SFF-søknad i neste runde.

Lab'er

RITMOs labdrift er per i dag organisert med utgangspunkt i de opprinnelige lab-strukturene:

- fourMs Lab: bevegelsessporing, fysiologi, lyd/video, m.m.
- FRONT Neurolab: EEG, fMRI, blikksporing, m.m.
- ROBIN: robotikk, prototyping, m.m.

Det var et betydelig labsamarbeid allerede før RITMO ble etablert, og i løpet av RITMOs fase 1 har grensene mellom labene gradvis blitt nedbygget. Det er særlig to samarbeidskonstellasjoner som har utviklet seg:

- Musikkteknologi: kompetanse og utstyr fra fourMs og ROBIN, særlig knyttet til utviklingen av nye alternative instrumenter og musikkssystemer, herunder musikkroboter.
- Menneskemålinger: kompetanse og utstyr fra fourMs og FRONT, med utstrakt bruk av kombinasjoner av bevegelsessporing, blikksporing, fysiologiske målinger og hjernemålinger.

Det er et stort potensial i å utvikle det musikkteknologiske labsamarbeidet mer og kanskje særlig i retning av både informatiske og musikkvitenskapelige utdanningsløp. Ved IMV gjelder dette særlig masterprogrammet Music, Communication and Technology. Ved IFI

særlig i programmene knyttet til gruppene ROBIN, DESIGN og ND. Her kan man tenke seg samarbeid om emner og labarbeid innen musikkinformatikk (særlig rettet mot tungregning), musikk og kunstig intelligens (både sanntid og ikke-sanntid), menneske-maskin interaksjon (med fokus på lyd og musikk), og nettverksmusikk (mobilt nettverk og latency), m.m.

Det er også et stort potensial i å utvikle labsamarbeidet rundt menneskemålinger. Vi ser at RITMO har bygget opp en verdensledende fysisk infrastruktur, e-infrastruktur og tilhørende menneskelig kompetanse. Vi ser at denne infrastrukturen gjør oss attraktive i internasjonal målestokk og vil kunne danne grunnlag for en rekke nye forskningsprosjekter. De siste års profesjonalisering og “av-personifisering” av labdriften har gjort det aktuelt å tenke på etableringen av en større HumanLab som kan være tilgjengelig for hele UiO. Den vil kunne dekke hele spennet av målesystemer som trengs for å studere menneskelig aktivitet: “utvendig” (video, blikk- og bevegelsessporing, m.m.), “på kroppen” (pust, puls, muskelmåling, m.m.), og “i hjernen” (EEG, NIRS, fMRI, m.m.). Det er særlig vår evne til å kombinere disse metodene som vil være den viktigste kompetansen å videreføre. I tillegg vil en slik felleslab også kunne være sentral for å bygge opp tilhørende e-infrastruktur (i samarbeid med USIT) og databehandlingsystemer (i samarbeid med DSC/UB).